

ΠΛΑΙΣΙΟ ΑΡΧΩΝ ΓΙΑ ΤΗΝ ΟΥΣΙΑΣΤΙΚΗ ΑΝΑΒΑΘΜΙΣΗ ΤΩΝ Τ.Ε.Ι.

Προταση

(Το κείμενο που ακολουθεί αποτελεί ένα Πλαίσιο Αρχών που ανακοινώνεται από το Υπουργείο Παιδείας προκειμένου να αποτελέσει αντικείμενο διαλόγου με κάθε ενδιαφερόμενο, μέσα από τον οποίο θα επιδιωχθεί να προκύψουν οι αναγκαίες εκείνες ρυθμίσεις που θα συγκεντρώνουν την ευρύτερη δυνατή συναίνεση. Το Πλαίσιο αυτό αποτελεί κοινή πρόταση των Κομμάτων που στηρίζουν την Κυβέρνηση Σοφία. Ακριβώς λόγω της φύσης του ως "πλαίσιο", δεν ήταν δυνατό να υπεισέρχεται σε λεπτομέρειες ούτε να απαντάει σε όλα τα ερωτήματα. Αλλάστε ~~από (να) κάτι~~ που θα προκύψει κατά τη διάρκεια του διαλόγου και της αναλυτικότερης επεξεργασίας των σχετικών προτάσεων. Το Πλαίσιο Αρχών δίνει απλώς την κατεύθυνση και ορισμένα βασικά χαρακτηριστικά της προτεινόμενης πορείας αναβάθμισης των Τ.Ε.Ι.)

Προβλεπεται
αυτο εν ορισμο
αυτοφωτιστων
κομμάτων οσο
της κυβερνησης.
Η οριστική άωφη
θα εφαρμοστεί ενώ
τη οριστική άωφη
έως αργότερα

1. Η αποστολή και ο ρόλος των Τ.Ε.Ι. περιγράφονται στον Νόμο 1404/83 και στην εισηγητική του έκθεση, όπου επίσης επιχειρείται η αποσαφήνιση και η οριοθέτησή τους από τον ρόλο και την αποστολή των Α.Ε.Ι. Καθορίζεται επίσης και ο ενιαίος χαρακτήρας της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης στην Ελλάδα και σε συσχέτιση με τις ανάγκες της κοινωνίας, της οικονομίας και της παραγωγής.

2. Ωστόσο σήμερα διαπιστώνεται ότι ο θεσμός των Τ.Ε.Ι. πάσχει σε δύο πολύ σοβαρά σημεία, γεγονός που δεν του επιτρέπει να ανταποκριθεί στον ρόλο του και στην αποστολή του. Το ένα σημείο αφορά την έλλειψη κοινωνικής αποδοχής και καταξίωσης του θεσμού και το άλλο σημείο αφορά τις τριβές και τις αντιθέσεις μεταξύ Τμημάτων και αποφοίτων συναφών γνωστικών αντικειμένων των Α.Ε.Ι. και των Τ.Ε.Ι.

3. Η θεσμοθέτηση του ενιαίου χαρακτήρα της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης στην Ελλάδα δεν έχει γίνει δυνατό να επιβληθεί στην πράξη ούτε στην κοινωνία και στην παραγωγή αλλά ούτε και σε αυτό το ίδιο το Κράτος, αφού η αντίληψη περί "ανώτατης" και "ανώτερης" βαθμίδας μέσα στο τριτοβάθμιο σύστημα εξακολουθεί να υπάρχει και να εκφράζεται άλλοτε επίσημα και άλλοτε ανεπίσημα.

4. Η αντίληψη αυτή περί διάκρισης σε "ανώτατη" και "ανώτερη" βαθμίδα υποχρεωτικά οδηγεί σε μία αμυντική λογική κατοχύρωσης δικαιωμάτων της "ανώτερης" βαθμίδας έναντι της "ανώτατης". Το πρόβλημα επιδεινώνεται και από τις εσωτερικές αντιφάσεις του ίδιου του συστήματος, καθώς τα γνωστικά αντικείμενα των Τμημάτων Α.Ε.Ι. και Τ.Ε.Ι. έχουν σχεδιαστεί χωρίς να έχει ληφθεί πρόνοια για την αντιμετώπιση του υπαρκτού σημερινού προβλήματος των επικαλύψεων της επαγγελματικής απασχόλησης αποφοίτων Τμημάτων Α.Ε.Ι. και Τ.Ε.Ι. συναφών γνωστικών αντικειμένων. Έτσι αναπόφευκτα η αμυντικού χαρακτήρα κατοχύρωση δικαιωμάτων της "ανώτερης" βαθμίδας έναντι της "ανώτατης" οδηγεί πολλές φορές σε τριβές, αντιθέσεις και συγκρούσεις.

5. Στοιχείο τέλος που επηρεάζει επίσης αρνητικά την όλη πορεία, ανάπτυξη και καταξίωση του θεσμού των Τ.Ε.Ι. είναι το ότι οι μεταβατικές διατάξεις που προβλέφθηκαν στον Νόμο 1404/83, όπως επίσης και ο τρόπος με τον οποίο εφαρμόστηκαν, δεν μπόρεσαν να διασφαλίσουν το απαιτούμενο ποιοτικό επίπεδο του εκπαιδευτικού δυναμικού των Τ.Ε.Ι.

6. Εν όψει όλων αυτών το πρώτο αναγκαίο βήμα σήμερα είναι η εγκατάλειψη του μοντέλου της ενιαίας τριτοβάθμιας εκπαίδευσης, το οποίο μέσα στη σημερινή ελληνική πραγματικότητα ποτέ δεν θα μπορέσει να απαλλαγεί από την εσωτερική διάκριση μεταξύ "ανώτερης" και "ανώτατης" βαθμίδας, και η καλλιέργεια του μοντέλου της ενιαίας ανώτατης εκπαίδευσης στην οποία εντάσσονται τόσο τα Α.Ε.Ι. όσο και τα Τ.Ε.Ι. με την ήδη υφιστάμενη σήμερα οριοθέτηση του ρόλου τους και της αποστολής τους αλλά και με όποιες περαιτέρω αποσαφηνίσεις χρειαστεί να γίνουν.

7. Με την ένταξη των Α.Ε.Ι. και των Τ.Ε.Ι. στην ενιαία ανώτατη εκπαίδευση παύει να υφίσταται θέμα κατοχύρωσης δικαιωμάτων των μεν έναντι των δε, αφού δεν υφίσταται πλέον ούτε τυπικά ούτε ουσιαστικά η διάκριση μεταξύ "ανώτερου" και "ανώτατου" επιπέδου, οι δε διαφοροποιήσεις των αποφοίτων ως προς την επαγγελματική απασχόληση προκύπτουν πλέον απλώς και μόνο από την οριοθέτηση ρόλων και αποστολών.

8. Για να μπορέσει όμως κάτι τέτοιο να ισχύσει και στην πράξη είναι αναγκαία η λεπτομερειακή συγκριτική επανεξέταση του γνωστικού αντικείμενου, αλλά και του περιεχομένου και του προσανατολισμού σπουδών, όλων των Τμημάτων Α.Ε.Ι. και Τ.Ε.Ι. που παρουσιάζουν συνάφεια είτε ως προς την περιοχή της επιστήμης, της τεχνολογίας ή της τέχνης στην οποία αντιστοιχούν είτε ως προς τα πεδία επαγγελματικής απασχόλησης των αποφοίτων τους. Με ιδιαίτερη δε προσοχή θα πρέπει να μελετηθεί και να ληφθεί υπ' όψη η κατάσταση που πραγματικά υπάρχει σήμερα σε ό,τι αφορά τα πεδία επαγγελματικής απασχόλησης των αποφοίτων Α.Ε.Ι. και Τ.Ε.Ι. ώστε να δοθούν ριζικές λύσεις και σε χρόνια σημερινά προβλήματα.

9. Υπό την έννοια αυτή θα χρειαστεί να αναζητηθούν νέα γνωστικά αντικείμενα και στα Τ.Ε.Ι. ή και να αναπροσαρμοστεί το περιεχόμενο των σπουδών και ο προσανατολισμός ήδη υφισταμένων γνωστικών αντικειμένων, ώστε να μπορέσουν να ανταποκριθούν τα Τ.Ε.Ι. αφ' ενός μεν στις σύγχρονες τεχνολογικές εξελίξεις της εποχής μας αφ' ετέρου δε στις σύγχρονες ανάγκες της κοινωνίας, της οικονομίας και της παραγωγής στο πεδίο των εφαρμογών της επιστήμης, της τεχνολογίας, της τέχνης.

10. Η επανεξέταση όλων αυτών των θεμάτων, που αποτελεί καθοριστική προϋπόθεση για την επιτυχή καλλιέργεια του θεσμού της ενιαίας ανώτατης εκπαίδευσης, θα προκύψει μέσα από την σε βάθος μελέτη της κάθε μιάς περίπτωσης και με ευθύνη του Εθνικού Συμβουλίου Παιδείας, το οποίο θα συγκροτήσει για τον σκοπό αυτό ειδικές επιτροπές που θα διασφαλίζουν την εγκυρότητα τόσο ως προς την επιστημονική όσο και ως προς την επαγγελματική διάσταση του προβλήματος.

11. Πέραν της διαφοροποίησής τους ως προς τον ρόλο και την αποστολή τους - και κατά συνέπεια και ως προς τη φυσιογνωμία των αποφοίτων τους - τα Ιδρύματα (Α.Ε.Ι. και Τ.Ε.Ι.) της ενιαίας ανώτατης εκπαίδευσης εμφανίζουν και δύο ακόμα σημαντικές διαφοροποιήσεις :

- α) Ως προς τη διάρκεια των σπουδών, η οποία για μεν τα Α.Ε.Ι. κυμαίνεται από 8 έως 12' εξάμηνα, για δε τα Τ.Ε.Ι. από 6 έως 8 εξάμηνα.
- β) Ως προς τις μεταπτυχιακές σπουδές, οι οποίες πραγματοποιούνται μόνο στα Α.Ε.Ι. Σε ό,τι δε αφορά την επιστημονική έρευνα, αυτή πραγματοποιείται κατά κύριο λόγο στα Α.Ε.Ι. (τόσο η βασική όσο και η εφαρμοσμένη έρευνα), εκ παραλλήλου όμως και τα Τ.Ε.Ι. έχουν τη δυνατότητα διενέργειας εφαρμοσμένης κυρίως έρευνας.

12. Οι απόφοιτοι των Τ.Ε.Ι. μπορούν κάτω από ορισμένες προϋποθέσεις να γίνουν δεκτοί για μεταπτυχιακές σπουδές και για εκπόνηση διδακτορικής διατριβής.

13. Τα σχετικά με το διδακτικό προσωπικό των Τ.Ε.Ι. (βαθμίδες, απαιτούμενα προσόντα, διαδικασίες εκλογής, υποχρεώσεις και δικαιώματα) καθορίζονται από τις ίδιες διατάξεις που ισχύουν και για το Διδακτικό Ερευνητικό Προσωπικό (Δ.Ε.Π.) των Α.Ε.Ι. Βεβαίως είναι δυνατόν να προβλεφθούν κάποιες διαφοροποιήσεις που επιβάλλονται από τον ιδιαίτερο ρόλο των Τ.Ε.Ι. και κατ'επέκταση από τον ιδιαίτερο χαρακτήρα του επιτελούμενου εκπαιδευτικού και ερευνητικού έργου σε σχέση με τα Α.Ε.Ι. Αυτόνομο είναι όμως ότι οι διαφοροποιήσεις αυτές δεν είναι δυνατό να αποβούν σε βάρος του αναγκαίου υψηλού ποιοτικού επιπέδου του διδακτικού προσωπικού των Τ.Ε.Ι.

14. Οι σπουδές όσων φοιτούν στα σημερινά Τ.Ε.Ι. θα αναγνωριστούν ως περίοδος σπουδών στα νέα [αναβαθμισμένα] Ιδρύματα.

15. Οι απόφοιτοι των σημερινών Τ.Ε.Ι. διατηρούν τα επαγγελματικά τους δικαιώματα, όπως αυτά έχουν καθορισθεί μέχρι σήμερα και όπως θα καθορίζονται μετά την ολοκλήρωση της έκδοσης των προβλεπομένων Π.Δ. Εκ παραλλήλου όμως θα προβλεφθούν προϋποθέσεις και διαδικασίες επαγγελματικής εξομώσεώς τους με τους αποφοίτους των νέων αναβαθμισμένων Ιδρυμάτων. Σε ό,τι αφορά τέλος την επιστημονική-ακαδημαϊκή εξομώση των αποφοίτων των σημερινών Τ.Ε.Ι. με τους αποφοίτους των νέων Ιδρυμάτων, αυτή θα είναι επίσης δυνατή, αλλά με προϋποθέσεις και διαδικασίες που θα καθορισθούν ύστερα από γνώμη και των ίδιων των νέων Ιδρυμάτων.

16. Το εκπαιδευτικό προσωπικό των σημερινών Τ.Ε.Ι. θα αξιοποιηθεί στα νέα αναβαθμισμένα Ιδρύματα, είτε εντασσόμενο ύστερα από κρίση στις νέες βαθμίδες ανάλογα με τα τυπικά και τα ουσιαστικά προσόντα του, είτε παραμένοντας σε προσωποπαγείς θέσεις. .